

Uniwersytet Medyczny im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu

Immunologia

dla studentów kosmetologii i dietetyki

pod redakcją
Jana Żeromskiego,
Iwony Mozer-Lisewskiej, Arlety Kowali-Piaskowskiej

Poznań 2022

Autorzy

Dr n. med. Ingrid Dadej-Michalska

Wyższa Szkoła Zdrowia, Urody i Edukacji w Poznaniu

Prof. emer. dr hab. n. med. Marian Grzymiśławski

*Katedra i Klinika Gastroenterologii, Żywienia Człowieka i Chorób Wewnętrznych,
Uniwersytet Medyczny im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu*

Dr n. med. Marta Hasse-Cieślińska

*Katedra i Klinika Dermatologii,
Uniwersytet Medyczny im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu*

Prof. dr hab. n. med. Arleta Kowala-Piaskowska

*Katedra i Klinika Chorób Zakaźnych, Hepatologii i Nabytych Niedoborów Odporności,
Uniwersytet Medyczny im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu*

Prof. emer. dr hab. med. Bogdan Miśkowiak

*Katedra i Zakład Histologii i Embriologii,
Uniwersytet Medyczny im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu*

Prof. emer. dr hab. n. med. Iwona Mozer-Lisewska

*Katedra i Klinika Chorób Zakaźnych, Hepatologii i Nabytych Niedoborów Odporności,
Uniwersytet Medyczny im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu*

Dr hab. n. med. Anna Olewicz-Gawlik

*Zakład Immunologii, Katedra Patomorfologii i Immunologii Klinicznej,
Uniwersytet Medyczny im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu*

Dr n. biol. Rafał Rutkowski

*Katedra i Zakład Patofizjologii,
Uniwersytet Medyczny im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu*

Prof. emer. dr hab. med. Jan Żeromski

*Katedra Immunologii Klinicznej,
Uniwersytet Medyczny im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu*

Recenzje
Prof. dr hab. Zygmunt Adamski
Prof. dr hab. Paweł Bogdański

Skład i łamanie
Beata Łakomiak

Korekta wydawnicza
Barbara Błazęczak

Projekt okładki
Bartłomiej Wąsiel

ISBN 978-83-7597-439-3

Copyright © Uniwersytet Medyczny im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu, Poznań 2022

ul. Bukowska 70, 60-812 Poznań
www.wydawnictwo.ump.edu.pl

Ark. wyd. 7,2. Ark. druk. 13,0.
Format B5. Zam. nr 44/22.
Przekazano do druku w grudniu 2022.

Od Redaktorów

Immunologia wydaje się studentom wszech nauk lekarskich trudna i niezrozumiała. A studiującym kosmetologię i dietetykę – wręcz niepotrzebna. A jednak doświadczeni znawcy tych specjalności uznali, że nie da się zrozumieć codziennych obserwacji i skarg naszych klientów czy pacjentów bez znajomości przynajmniej podstaw immunologii. Ta wiedza nie musi być szczegółowa, drobiazgowa, ale winna dawać obraz całości, abyśmy – jakby patrząc na to z góry – mogli pojąć niejasne zjawiska i dolegliwości naszych podopiecznych. Co więcej, droga do gabinetu lekarskiego jest często spóźniona. Pacjentka czy pacjent z różnymi dolegliwościami często lekceważy subiektywne odczucia i w pierwszym rzędzie, by uzyskać pomoc, wybiera inne gabinety, np. kosmetyczki, kosmetologa czy dietetyka. Wszyscy ci specjaliści muszą mieć jednak oczy i uszy otwarte, bo mogą wcześniej, zanim będzie za późno, zauważyć pozornie nieistotne objawy, będące jednak niekiedy cechami innej groźnej choroby.

Ta książka, w opinii jej twórców, może okazać się przydatnym kompendium. Nie tylko obejmuje ona aspekty ogólne immunologii w zakresie podstawowym, lecz także dostarcza wiedzę zgodną ze współczesnymi osiągnięciami tej gałęzi nauki. Wprowadza również czytelnika w obręb różnych zjawisk chorobowych, w których odporność nierzadko ma decydujący wpływ na przebieg powstałej patologii. W części szczegółowej książka daje wiele praktycznych rad, które nie wymagają głębokiej wiedzy klinicznej, ale są użyteczne w sytuacji bezpośredniego kontaktu z pacjentem.

Współautorami tego dzieła są wybitni specjaliści nauk podstawowych i klinicznych, w większości samodzielni nauczyciele akademicy Uniwersytetu Medycznego im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu, osoby znane w środowisku naukowym i klinicznym, nie tylko w kraju, ale i za granicą.

Ryciny zawdzięczamy głównie Panu Kierownikowi Katedry i Kliniki Dermatologii UMP, prof. dr. hab. Zygmuntowi Adamskiemu, któremu wyrażamy nasze głębokie podziękowanie.

Mamy nadzieję, że książka, pomimo różnych przeciwności losu w czasie jej powstawania, okaże się przydatna nie tylko dla studentów kosmetologii i dietetyki, ale także dla osób wykonujących wspomniane zawody, a może również... dla studentów medycyny?

*Jan Żeromski,
Iwona Mozer-Lisewska,
Arleta Kowala-Piaskowska*

Spis treści

1. Wprowadzenie <i>Jan Żeromski</i>	9
2. Główne funkcje i struktura układu immunologicznego <i>Jan Żeromski</i>	11
3. Odporność wrodzona <i>Jan Żeromski</i>	15
4. Odporność nabyta <i>Jan Żeromski</i>	21
5. Immunologia infekcji <i>Jan Żeromski</i>	29
6. Immunologia przeszczepów <i>Jan Żeromski</i>	33
7. Skóra jako narząd układu odporności <i>Bogdan Miśkowiak</i>	39
8. Układ pokarmowy jako ważny element układu odporności. Rola mikrobiomu <i>Jan Żeromski, Marian Grzymiśławski</i>	53
9. Zaburzenia gastro-jelitowe związane z układem immunologicznym <i>Marian Grzymiśławski, Jan Żeromski</i>	59
10. Zmiany skórne o podłożu immunologicznej odpowiedzi humoralnej <i>Marta Hasse-Cieślińska</i>	67
11. Zmiany skórne o podłożu odpowiedzi komórkowej <i>Ingrid Dadej-Michalska</i>	79
12. Choroby autoimmunologiczne (autoimmunizacyjne) – co powinni o nich wiedzieć kosmetolog i dietetyk <i>Anna Olewicz-Gawlik, Jan Żeromski</i>	89
13. Typy i objawy nadwrażliwości w praktyce kosmetologa i dietetyka <i>Jan Żeromski</i>	101
14. Wybrane choroby zakaźne <i>Iwona Mozer-Lisewska, Arleta Kowala-Piaskowska</i>	109
15. Wrodzone i nabyte niedobory odporności: ich objawy skórne <i>Arleta Kowala-Piaskowska, Iwona Mozer-Lisewska</i>	121
16. Metodyka i wartość diagnostyczna badań immunologicznych <i>Rafał Rutkowski</i>	137
17. Piśmiennictwo	147
18. Indeks nazw	151